

ker serbski jezik zna, mu tedaj tolmačev za svoje namene ni treba.

Po smrti poslednjega vladika je starašinstvo Černogorsko se z njim pomirilo, — pa pomirje je le 9 dni terpelo. Dva Albanca sta grozovito ubila nekega Černogorca, in ko se je starašinstvo Černogorsko zavolj tega pritožilo pri pašatu, je le to odgovoril, da enega ubijavca so vjeli, drugi pa je všel, ne vejo kam.

Ko je preteklo poletje knez Danilo, pridši iz Petrograda domú, Černogorčem naznanil, da misli majhin davek vpeljati za potrebe državnne, je Osman Paša berž dal Černogorcem v okrajni Piperski oklicati: naj zapustijo kneza Černogorskega in se njemu podvržejo, on ne bo nobenega davka od njih terjati in jih še celó z vsim previdil, česar potrebujejo. In res je nekte premetil in jim obljubil, da jim bo z armado na pomoč prišel, ako bi jim knez utegnul braniti se njemu podvreči. Ravno tako je dopisal Osman tudi sosednim Turkom in Albancem, naj skušijo Černogorce drugih nahij na svojo stran spraviti.

To kovarstvo, katerega namen je bil celo Černogoro spet pod turški jarm spraviti, je zvedil knez Černogorski 7. (19.) novembra lanskega leta; berž je zbral 1000 oroženih mož iz okrajne Katunske, in se 9. (21.) novembra nad Piperčane podal. Komaj se je to zvedilo po Černogori, so se prostovoljno zbrali Seklinci v nahiji Rječki, ki blizu nad Žabljakom prebivajo, in se berž tako vstavili, da Turki ne morejo Piperčanom na pomoč priti. 11. (23.) novembra napada 30 junakov iz omenjega roda Seklinov terdnjavo Žabljak in jo Turkom vzame.

Komaj se je na Cetinje zvedilo, da so Černogorci Turkom Žabljak vzeli, je starašinstvo Černogorsko berž spoznalo, da ta reč ne bo pri tem ostala. Nanagloma so tedaj zbrali, kar so bojnikov v bližnjih okrajnah nabrati mogli, in se podali proti Žabljaku, kamor je med tem že tudi obilo Turkov privrelo. Kmalu prevzame paša Skadarski sam poveljstvo čez turško armado pri Žabljaku, — in tako se je začela vojska med Turki in Černogorci.

Med tem vdari knez Danilo s svojo armado nad Piperčane, in jih lih od tiste strani napade, kodar so pričakovali Osmanove armade na pomoč — namreč na južni strani nahije Piperske, kjer reka Zeta mejo dela. Prisiljen je bil po tem takem knez Černogorski se vdariti s turško armado, ki se je bila ravno okoli Spuža in Podgorice zbrala, da bi pomagala Piperčanom.

Ko Piperčani vidijo, da so obdani krog in krog od armade knezove in jim tedaj Turki na pomoč priti ne morejo, so se podvergli knezu, ki je vsim milost skazal, razun peterih, ki so bili tisti čas že med Turke pobegnili.

Na to vižo se je začela sedanja vojska med Černogorci in Turki iz razpartije med pašatom Skadarskem in bližnjimi stanovavci Černogore.

Slovanski popotnik.

* Dr. Ludevít Štur je česki matici podal zbirko na Ogerskem nabranih slovaških narodnih pesem.

* V Pragi je prišla obširna česka knjiga z 52 obrabi (podobami) na svitlo pod naslovom: „Umeni hospodarské ve všech odvetních orby a chování dobytka“ (nauk gospodarski v vsih kmetiških razdelkih in obrabanja dohodkov).

* Nek Varšavski knjigokupec izdaja album s podobami ruskih vojskovodov, ki so na Ogerskem se bojevali. Tudi v poslednji Petrograškeji umetniškeji razstavi se je kazal obraz poljskega kiparja „Ogri od Pakieviča zajeti“.

* Erbenove česke balade, po narodnih pripovedkah izdelane, so ravno na svitlo prišle.

* Drugi zvezek časopisa českega „ku prospěchu času přiměřených oprav na gymnaziích“ (v pospeh času primernih poprav na gimnaziích) je ravno prišel na svitlo; govori se v njem med drugim tudi o tem, kako bi se dal nižji gimnazi z nižjo realko zjediniti.

* Družtvo sv. Ivana v Pragi šteje 5000, in družtvo sv. Cirila in Metuda 892 udov.

* Ladislav Rieger prestavlja iz Francoskega v česko slavno delo Drozca o kmetijstvu; prvi zvezek je že v Pragi na svitlo prišel.

* Staro družtvo umetnikov v Pragi je napravilo razstavo. Dozdaj je razstavljenih bilo še le 13 ali 14 podob, med temi ena posebno krasna slika Calamea, vlast konsula Schlettera v Lipsii. To sliko je delal imenovani slikar za francoskega kralja Ljudevika Filipa, ker mu je pa predraga bila, jo je konsul Schletter za svojo zbirko kupil.

* „Lumir“ naznani, da se bode v Pragi začel izdajati popolni prirodopis (naravopis) evropskih ptic s posebnim ozirom na Česko. Pridjane mu bodo tudi podobe ptic.

* Kakor „povestnica stare zaveze“ je prišla ravno kar v Gorici pri Paternoli-tu „povestnica nove zaveze“, poslovenjena po L. Fleury-u od gosp. Kociančič-a na svetlo. Velja 30 krajc. Ime poslovenitelja že zamore dostojno poročtvo dobrega dela biti.

* Iz laškega poslovenjeno knjigo: „Stari Urban, ali zimski pogovori dobrih kmetov“ bo družtvo sv. Mohora skoraj v natis dalo.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Černogore se poslednje dni o vojskinih zadevah ni nič posebnega zvedilo. Tudi poslednji „Terž. časnik“ od 7. t. m. nič novega ne prinese, kakor to, da je nek turška vlada po živem posredništvu rusovske vlade Omer-Pašatu ukazala, naj začasno ustavi vojsko zoper Černogoro, dokler ne prejme novih zaukazov. Omer-Paša, poveljnik cele evropsko-turške armade je iz tabora v Martiniču 9. januara razglasil poslal Černogorcom, v katerem jih opomina naj se vernejo nazaj pod krilo turškega sultana, kateri jim milost ponuja in obeta zlate gore. „Da pa mojim besedam verjamete (?) — sklene Omer-Paša svoj oklic — ga podpišem s svojo roko in muširskim pečatom“. Do 31. januara so se imeli Černogorci na to „prijazno“ povabilo oglasiti, pa se ne sliši, da bi se bili oglasili. Po „Terž. časniku“ je nek dosihmal 1200 Turkov padlo, Černogorcov pa le 40. — Ko so Turki slavnega vojvoda Grahovskega Vujatića vjetege odpeljali, si je bil zabodil sin njegov jatagan svoj v persi, rekoč, do hoče raji umreti, kot Turkom se predati. — Ker več cesarskih regimentov na mejo Černogorsko gré in se je zavoljo tega berž hrup zagnal, da bo vojska s Turkom (kteri hrup je tudi berž ceno srebra povikšal), je te dni vradni „Dunajski časnik“ določno naznanil, da armada, ki se na horvaško-bosniški meji zbira, nima namena vojske začeti, ampak le varovati austrijsko mejo. Austrijska vlada ne gleda na nič družega kakor na svojo posest, in od Turčije nič družega ne terja, kakor da ona spoštuje državne pogodbe in da ostanejo turške meje pri starem. Po tem takem Omer-Paša gori omenjenega „oklica“ ne bo ponavljal. Poslednje novice, ki jih je Lloydov parobrod iz Carigrada prinesel, pravijo, da Carigradski vradni časnik „J. d. C.“ do 29. januara še celo nič ni spomnil Černogorske vojske.

Iz Maribora *). Ker se pri Vas, kakor pred nekimi leti pri nas zavoljo „Grätz“ in „Gratz“, pravda

*) Radi dostavimo »narodopisnim in jezikoslovnim pomenkom« pričujoči sostavek veljavnega gosp. profesorja, ker nam je ljubo, ako bi se po izgledu učenega gosp. Poženčana

je začela: ali ima „Laibach“ nemškega ali pa slovenskega kerstitelja, tako Vašim zgodovinoslovcem veselo novico oznanim, da so Ljubljano Slovenci sozidali, pa tudi jo po staroslovenskem prav naravno Hemonu, Hema (kakor se tudi pri grških pisateljih najde) imenovali. Hemonu, kar je Latinec prekrstil v Aemona in Emonu, ima svoj izvir v besedi hm, to je, hom (Hügel), in ker je tik hma ležeča, tako je stari Slovenec tudi drugači ni imenovati mogel kakor Hemonu, die Bergstadt. Kako so se pozneje staroslovenske imena v novoslovenske spremenile, postavim, Dobrava v Hrastovec, tako se je tudi s Hemovo godilo, ktera je mesto Hmona Lblana postala. Ravno taka se je godila z mestom „Na brdi“, iz kterega je Latinec Nauportus napravil. Tudi pri tem se je staro ime na Brdi v novo „Verhniko“ sprelilo. Da so pa Panonie in Norika prebivalci (Urbewohner) bili Slovenci pod raznimi imeni Japodov, Carnov, Ambidravov, Serretov, Serrapillov, Amantov, Andicetov, Jasiov, Vendov itd., to se da dokazati z dokazi, kterih nar ostrejša kritika podreti nemore. Jaz sem žespis: „Kdo so bili stari Ambidravi, in kdo je sozidal starodavni mesti Virunum in Teurnia, Kelti ali Venedi?“ uredništvu „Bčele“ poslal, iz kterega bodo učeni zgodovinoslovci vidili, da je gôla laž, kar nas je dozdaj dogodivšina učila, da so naimre Slovenci le v 7. in 8. stoletju iz severnih krajev v Norikum in Panonio prišli. Nekemu se bo moje terdenje smešno zdelo; ali tu velja Virgiliov izrek „Saxa loquuntur“. Podpirajte Slovensko Bčelo, kteri bodem svoje historičke preiskovanja izročil. Nisem širokoustnik; to znajo poterditi vsi, kteri mene poznajo, tudi imam odviše častilakomnosti in domorodne ljubezni, kakor da bi kar neumnega u svetlo poslal, kar bi mene in moj slovenski rod pred učenim svetom osramotilo. Po spisu: „kdo so bili stari Ambidravi?“ bode Bčela dobila drugi spis pod naslovom: „Kdo je prebival o času rimskega vladarstva u Štajarski, Kelti ali Slovenci?“ Ker pa takšnim spisom se morajo za terdni dokaz priložiti napisi, slike mitologičke izrisane z rimskih kamnov itd., tako vsaki vidi, da bi Bčela ne bi mogla teh'za dogodivšino važnih člankov prinašati, ako jej veliko števíl naročnikov na pomoč ne pride. Slovenski domoredci! Gré za brambo stare naše in za uterdenje nove Slave, podpirajte domorodno slovstvo. V slavnih historičkih uspomenih bodete dobili novo nadušenje, in ponosito bodete kazali na stari čas in rekli: kar se je dolgo drugim prilastovalo, to je naše, plod in sad slovenskega duha. Davorin Terstenjak.

Iz Gamliča na Štajarskem popiše časnik kmetijske družbe „Wochenblatt“ veselo slovesnost, ki se redko primeri. Andrej Tručel se je vdinjal v letu 1800 za vincarja pri vinoreju Ledineku, kjer še dandanašnji služi — tedaj skoz 53 let. Ljudomili g. fajmošter Gamliški Ignaci Kukušnik, za vse dobro vneti, so priporočili 53letno zvesto službo imenovanega vincarja odboru Štaj. kmetijske družbe: naj bi ga ona v izgled družim obdarovala ali saj očitno pohvalila. To se je tudi zgodilo v nedeljo 23. p. m. Čeravno je sila mēdlo, je vendar od vsih krajev privrelo toliko ljudi skupej, da so komaj vsi mogli v prostorno cerkev; bila je pa tisto nedeljo tudi poroka Tručelnovega verlega sina, ktero so gosp. fajmošter nalaš na tisti dan določili. Ob 10. uri so se podali vsi povabljeni iz farovža

še več domorodcev oglasilo, ki po sledu zgodovinskem pretresajo pomote, po kterih so se iz prvotnih slovenskih imén ponaredile nemške in druge. Taki pomenki, kterim je, brez pristranosti in strasti, le za razodevo povestniške resnice mar, so gotovo važni vsacemu resnicoljubu, naj bo Slovenec ali Nemec. Vred.

v cerkev; med tem so godci godli in štuki pokali, da je bilo kaj; dve deklici pa ste nesle pohvalno pismo in darilo, ki ga je odbor kmetijske družbe staremu Tručelnu iz Gradca poslal, — v pozlačenih remah — na blazinah v cerkev, kjer so gosp. fajmošter pred slovesno veliko mašo z vneto besedo pomembo slovesnosti razložili in pričujoče vincarje in posle spodbodli: naj bi se vsi ravnali po izgledu Tručelnovem! „53 let enega gospodarja služiti“ — so rekli — „je živo znamenje poštenega pôsla pa tudi verlega gospodarja. Slava obéma!“

Iz Sežane. C. k. ministerstvo kupčijstva je na Teržaški cesti podzidanje železnice med Sežano in Goricami in med Košano in s. Petrom izpisalo; stroški so prevdarnjeni okoli 600.000 fl.; kdor če delo prevzeti, ima do 22. t. m. svojo ponudbo dotičnemu vodstvu predložiti.

Novičar iz mnogih krajev.

Vsled cesarskega patenta, ki zadeva orožje: kdo ga smé delati, imeti, nositi in ž njim kupčevati, je c. k. ministerstvo unidan naznanilo posebne predpise; orožni listi (pôsi) imajo po določenih oblikah napravljeni biti, kteri se bojo začasno dobivali pri okrajnih poglavarstvih. — Ministerstvo kupčijstva je ukazalo, da zastran pohišnega kramarstva (hausiranja) ostanejo postave tako dolgo pri starem, dokler se vradnije po novi osnovi ne vstanovijo. — Dunajski časniki pravijo, da bo šel nadvojvoda Vilhelm v Dalmacio ogledat ondi za brambo austrijskih mejá postavljeno armado. — Slavjanski bal na Dunaji je bil krasen kakor druge leta, le narodskih oprav ni bilo viditi; gosp. ministra Bach in Cserić, general Schlick in nekteri drugi imenitni diplomati so ga počastili s svojo nazočnostjo; „slov. novin.“ pravijo, da neka gospodična je imela po Pariški modi glavo z zlatim prahom kaliforničkim poštopano. — Dunajski časniki, ki vremenske prerokovanja preroka iz Jolsve pridno zapisujejo, naznanijo njegovo preróztvo za prihodnje mesce, iz kterih zvé, kdor verjame, da bo pričujoči mesec svečan tak, kakor je bil pretekli januar, le enmalo merzleji in jasneji bo; prava zima pride še le mesca sušca, in mraz, sneg in vihar zimski bo — se vé da le po preróztvu iz Jolsve — terpel do 1. majnika. — Poslednje novice, ki pridejo iz Carigrada o pravdi zavolj božjega groba, naznanijo, da ta pravda, kakor se je želelo, še ni sklenjena in dognana, ker je rusovska vlada terdno sklenila, pravice gerške cerkve braniti, francoska vlada pa noče odstopiti od pravic, ki jih je od sultana za katoliško cerkev že prejela; tako si stojite sedaj v važni zadevi rusovska in francoska vlada nasproti. — Poroko posvetiti je cesar Napoleon pomislil 3000 tistih, ktere je, ker niso ž njim vlekli, iz dežele pregnal ali zapreti ukazal; sedaj jih je še 1200, ki niso milosti dosegli; med temi so tudi nar imenitniši generali.

Up.

Pusti vnmear žalovanje,
Veselice in radvanje:
Sanje so bežeče to!
Skušaj, bratec! pozabiti,
Da kdaj žarki náte zbliti
Bili žarki sreče so.

Up perute ti ponudi
In zapah osode zgrudi,
Ti pokaže lepši svet;
Strašne dni ti okrajsuje
Teško butaro zlajsuje,
Dokler zvene časa cvet!

— r.